

Alemanya sacsejada pels atacs nazis a la comunitat turca

Ni pàtria ni amics

Després de l'incendi criminal d'una casa de turcs a Solingen, l'ambient al país és explosiu. Per primer cop, els estrangers han respost al terror de l'extrema dreta. Bonn rep pressions internacionals. Amb una nova llei d'estrangeria, Alemanya busca una millor integració dels turcs.

Sota els plàtans de la Marianenplatz, al barri berlinès de Kreuzberg, dones alemanyes i turques gronxen els cotxets dels nens. Els homes prenen el sol entre els lladrucs de gossos negres del carrer i els nens que juguen, eixelebrats, per la gespa: la darrera sensació són les noves boletes de vidre que Nigar Yenioz ven a la seva botiga, a 10 pfenigs la peça.

Contínuament van joves compatriotes a besar la mà de la senyora Nigâr Yenioz, de 49 anys, un antic costum al segon dia de l'anomenada festa de les ànimes. De fet, és un dia d'alegria, diu la musulmana Yenioz, "com Nadal per als cristians".

El dijous passat va ser diferent. "La por, no l'havia coneguda mai", diu Yenioz, però ara, "d'ençà de Solingen", escodrinava la gent cada matí, al llarg del canal Landwehr, quan va cap a la botiga. "Miro tothom a la cara i penso si també poden ser assassins." Quan va assabentar-se dels crims a la ciutat del Rin del Nord-Westfàlia, "em va agafar fred", diu.

La nit del dissabte de Pentecosta, segons conjecturen els investigadors, el xenòfob Christian, de 16 anys, i alguns companys seus van calar foc a la casa de la família Genç. A les flames van morir dues dones i tres nenes: Gürstün Ince, 27 anys, Hatice Genç, 18, Gülstan Öztürk, 12, Hülya Genç, 9, i Saime Genç, 4. Com paralitzada, Nigâr Yenioz seu als vespres davant la televisió i mira fixament les imatges de la casa dels Genç en ruïnes, dels polítics que manifesten consternació, i dels avalots.

Els estrangers reaccionen per primera vegada a la violència de les dretes amb un contraatac massivament compacte. "De la fúria ve la resistència", proclamen en pancartes. Uns 400 turcs es precipiten pels carrers de Solingen la nit del dilluns de Pentecosta.

Els dies següents, kurds d'esquerra s'a-

pallissen amb nacionalistes turcs de dreta i tots dos grups carreguen contra la policia. Alemanys independents s'hi barregen, destrossen aparadors, les pèrdues es calculen en milions de marcs.

Les llambordes també volen en altres ciutats com Hamburg i Bremen. Novament, com després de l'incendi de fa més de sis mesos a Molln, la república ha canviat. Milions d'alemanys, formant cadenes de torxes, van voler demostrar llavors, a ells mateixos i al món, que l'odi d'extrema dreta no té cabuda a la nova Alemanya. I, efectivament, van aconseguir que el clima variés temporalment.

Ara, però, el país s'ha tornat a glaçar. Les cadenes de torxes, això és clar d'ençà de Solingen, ja no temperaran ningú més. Es de témer que, al proper atac contra immigrants, les imatges alemanyes semblin les dels disturbis racials a Los Angeles o a Chicago: guerra al propi país.

Nigâr Yenioz no comprèn com s'ha pogut arribar a aquest assassinat, ni a l'odi que hi ha al darrere. "Vosaltres, els alemanys, heu pagat car el vostre passat nazi, però ¿per què no n'apreneu res? ¿Per què tolereu els radicals de dretes?"

L'incendi de Mölln, en què van ser mortes les turques Bahide Arslan, Ayse Yilmaz, i Yeliz Arslan, gairebé s'havia relegat, havia quedat exclòs com un excés abominable i singular.

Però el crim quíntuple de Solingen demostra que pot haver-hi un Mölln en qualsevol moment i que, probablement, n'hi haurà: segons un cap-rapat hamburguès, els turcs, al costat dels sol·licitants d'asil, són l'"odi número 1", l'objectiu dels xenòfobs.

Amb més d'1,8 milions de persones, els turcs són el grup més gran entre la totalitat d'uns 6,5 milions d'estrangers a Alemanya. Cadascun d'aquests bojos plens d'odi troba fàcilment una víctima turca prop.

I els joves turcs, molts d'ells nascuts a Alemanya, competeixen durament amb els joves alemanys en places de formació, de treball i en habitatges. Aquí, l'odi hi troba fàcilment el culpable, l'ase dels cops, en una situació econòmica i social sovint miserable per als joves extremistes de dreta.

Però, sobretot, els turcs alemanys són l'exemple d'una integració frustrada per no volguda. Han restat estrangers fins avui, encara que fa més de 30 anys que viuen a Alemanya i que, molts, fa temps que no coneixen cap altra pàtria. Econòmicament ja no és imaginable una Alemanya sense turcs, però socialment i políticament són els pàries. Ara els polítics s'afanyen a compensar el que han descarat durant dècades. Fins els demòcrata-cristians han propugnat la setmana passada, davant les morts de Solingen, la sobtada idea d'una doble nacionalitat per facilitar la naturalització dels turcs.

De llarg a llarg de la república, les banderes van abaixar-se a mitja asta quan va tenir lloc el funeral a la mesquita Ditib de Colònia. El president, Richard von Weizsacker, va prevenir-hi del "perill per a la nostra civilització": els assassins "poden ser individus aïllats, però no vénen del no-res". L'endemà, el ministre d'Afers Exteriors, Klaus Kinkel, va volar a Turquia per a l'enterrament de les víctimes i allà va reconèixer "aflicció i vergonya". Només el canceller Khol no es va deixar veure enlloc. Amb tot, el govern federal està sota pressió. A l'estranger, la figura de l'alemany competent es reconverteix cada cop més en l'alemany abominable.

Els turcs ja fa temps que pateixen el terror de dretes. Al mateix Solingen hi ha hagut repetides accions xenòfobes, dues dotzenes només l'any passat. Però, com ha passat en les altres ciutats, normalment no han aixecat escàndol, només donaven per a breus comunicats en els dia-

A Turquia, les manifestacions en protesta pels assassinats de Solingen van convocar milers de persones.

ARXIU

ris locals perquè ningú no hi havia perdut la vida.

20.000 marcs de pèrdues va causar l'incendi nocturn d'una botiga turca de queviures a Böhmte, prop d'Osnabrück, al desembre de l'any passat.

Al gener, radicals de dreta van incendiar presumptament una botiga turca a Sandesneben, prop de Molln, amb dos focus alhora. Al començament del febrer, uns xenòfobs van intentar incendiar de nit el pis d'una família turca a Müllheim. Deu persones van resultar ferides quan, a mitjan febrer, uns desconeguts van encendre una botiga turca de queviures a Ludwigshafen. Al començament de maig hi va haver un atemptat davant la porta d'una casa habitada per turcs a Stockdorf, prop de Munic.

Els incendiàries de dreta extremen a ultrança allò a què presumptes homes de bé volen donar menys importància. "La xenofòbia i el racisme han estat excloses de la política com a fenòmens marginals", censurava l'UETA (Unió Europea de Turcs Acadèmics), "mentre que, per a la majoria de no-alemanys, ja fa temps que són experiències quotidianes."

Cert que la majoria d'alemanys viuen

en pau amb els conciutadans turcs, però l'administració es permet contínuament rellicades perilloses. La fiscalia de Colònia va sobreseure la setmana passada un sumari, amb molt poca sensibilitat, justament tres dies després dels fets de Solingen. Pel Carnaval, una funcionària havia penjat al seu despatx un full volant dels republicans radicals de dreta, una versió de la coneguda cançó:

"No comprendre, perquè jo turc,
però la bossa sempre sona;
Alemanya, Alemanya per damunt de tot,
(Deutschland, Deutschland über alles)
¡paga molt bé per cada fill!
Per què he de rendir encara, aquí,
si això m'espatlla el membre;
Deutschland, Deutschland über alles,
¡ah, que n'és de bonica la cançó!"

Aquest text va cridar l'atenció d'un advocat. "Quan vaig avisar alguns treballadors que això denigra els estrangers", diu el jurista, "la reacció va ser de riallades gamarusses pertot."

El fiscal Alfhard Elfers va decidir que el full volant no instigava ni "a l'odi contra parts de la població", ni cridava a "la violència contra els turcs". La fiscalia,

segons que comentava el Kolner Stadt-Anzeiger, s'ha mostrat cega "d'una manera indesitjable". Fins que no hi ha intervingut el ministre d'Afers Interners del Rin del Nord-Westfàlia, Herbert Schnoor (SPD), no hi ha hagut pressió des de dalt: en aquest moment, el fiscal general examina si la laxa decisió del seu col·lega colonès va ser correcta.

"Aquesta arrogància, te la trobes pertot", diu Gokhan Arman-Kalçek, de 41 anys, presidenta de la Comunitat turca a Hamburg. Arman-Kalçek, metgessa, tampoc no es lliura de petites burxades entre els col·legues. Fa gairebé vint-i-sis anys que viu a Alemanya. Fins avui ha de sentir contínuament: "Tanmateix parla bé l'alemany". Arman-Kalçek diu: "Fa temps que això ja no em fa riure".

Com més baix és el nivell social dels turcs alemanys, més clarament noten que el clima esdevé aspriu. En l'estancament econòmic el treball és encara més insegur que abans i el col·lega turc es transforma en competidor estranger: "Ho pots llegir a les cares", diu Comert Hayder, de 33 anys, conductor de camió d'escombraries a Stuttgart. "Abans, la diferència entre els treballadors no era tan gran;

ara, els alemanys se separen.”

Hayder, membre de la junta directiva de l'Associació de Treballadors Turcs de Stuttgart i la rodalia, és un dels moderns germano-turcs de la segona generació d'immigrants, molt més alemany que no turc. Als 11 anys va arribar amb el seu pare de l'est de Turquia a Duisburg. Hauria estudiat de bon grat, però el pare ho va prohibir. Després, quan els pares encara van proposar-li una noia per al matrimoni, se'n va anar de casa.

Ara, Hayder viu amb la muller i dos fills als blocs Fasanenhof, a Stuttgart, i té una saleta d'estar i una cuina molt alemanyes. Al començament hi havia problemes amb els veïns: “pel prejudici que els turcs són sorollosos i fan pudor.” A casa, els Hayder parlen alemany. El fill Güney, de 8 anys, amb prou feines sap res de turc. Cömert Hayder també ha trencat amb la tradició i l'islam, menja porc i pren alcohol.

EL PODER DELS TURCS

Amb tot, els alemanys hauran d'acceptar els turcs a la llarga: cosa que esgarrija a molts. Perquè els immigrants s'hi quedaran, i ja s'han convertit en un poder econòmic només pel seu poder adquisitiu de 50 milions de marcs l'any.

Si a les dècades dels seixanta i setanta eren un grup homogeni de treballadors pobres i mal qualificats, les diferències socials dins les comunitats turques es fan cada cop més grans. Entretant, els turcs dirigeixen 35.000 empreses a Alemanya, amb un total de 125.000 llocs de treball. Als “capitalistes del quebab” (*Zeit-Magazin*) no els pertanyen només paradetes de salsitxes, sinó també empreses mitjanes i grans amb un bon volum de vendes, com ara la cadena tèxtil Santex. Segons estimacions de mercat, han tingut un moviment anual de 25.000 milions de marcs.

S'han obert bancs turcs i agències de viatges turques. Només a Berlín hi ha 600 botiguetes a l'antiga, servides per turcs i amb clientela barrejada de turcs i d'alemanys.

Més de 40.000 turcs han comprat cases o pisos; 200.000 contractes d'estalvi-habitatge són a nom de turcs. Cada any hi ha menys transferències dels diners que els turcs envien a l'antiga pàtria.

“Les xifres demostren que els turcs volen quedar-se”, diu Ersin Ugursal, president de l'Associació Germano-turca de Stuttgart. “Però fa trenta anys que vivim porta per porta i no sabem res els uns

dels altres.” Ara, ell només vol “obrir i obrir els ulls de la gent” i allunyar-se del “clixé de moro”.

Però la majoria de turcs no ho aconsueixen, això, reaccionen amb la lògica del ghetto: els marginats s'uneixen més i s'obstinen en les tradicions i els valors propis amb tanta més persistència com més amenaçant és la pressió de fora. Ayvazlar, l'estudiant de Tübingen, diu: “Des dels atemptats, començo a pensar més en les meves arrels.”

Segons que observa l'estuttgarter Cömert Hayder, els darrers anys també els joves turcs tornen als costums patriarcals i a l'islam. No fa gaire, Hayder es va quedar “completament parat” quan un antic veí turc de 35 anys va manar tot d'una a la seva muller que portés el mocador de cap: “Es la influència dels fonamentalistes, que mantenen el predomini dels homes seguint l'Alcorà.”

Els turcs funden noves mesquites arreu, fins i tot construeixen temples amb cúpula i minaret, com ara a Pforzheim. Malgrat tot, Gökhan Arman-Kalçek comenta: “Nosaltres som molt menys religiosos del que creu la majoria”, el que empeny principalment els acorralats turcs a anar a les mesquites és “la vida en comunitat”.

La tercera generació d'immigrants gairebé és incapaç d'avesar-se als costums patriarcals i només manté uns vincles llunyans amb la religió musulmana. “De Turquia ja no en sap res, aquesta generació; allà no tenen ni pàtria ni amics”, diu Ali Kul, de 38 anys, membre del comitè de l'empresa Mercedes.

Quan els Kul van visitar Anatòlia l'estiu passat, la seva filla de 9 anys va recular, espantada, davant d'una dona vestida de negre i amb mocador al cap. Va creure que la vella turca —la seva àvia— era “una bruixa”.

Els grups de turcs radicals tenen molt menys pes que els defensors de l'islamisme moderat. Però, amb 18.000 adeptes, els fonamentalistes encara són “l'àmbit més puixant de l'extremisme estranger”, segons el govern federal.

Els grups extremistes d'esquerra i de dreta són molt més dèbils, encara que han contribuït molt als avalots i les batusses massives posteriors a l'incendi de Solingen. Grups d'extrema esquerra com Dev Sol compten uns 4.200 militants; nacionalistes de dreta i feixistes com els Llops grisos arriben als 7.300 simpatitzants.

“La massa dels turcs a Berlín és pacífica i no deixarà de ser-ho”, diu Denis Ol-

cayto, cap de la televisió turca ATT de Berlín. A la llarga, però, aquesta gent pacífica s'adapta al seu ghetto.

A la capital, més de dos terços dels 140.000 immigrants turcs s'aglomeren a les zones més mal sanejades dels barris de Neukölln, Kreuzberg, Schöneberg o Wedding.

El ghetto, un microcosmos amb arranjaments germano-turcs, serveix de protecció: “Els carcondes no sortirien vius d'aquí”, diu un venedor turc de roba de segona mà a Kreuzberg.

Vels negres i olor de xai, sales plenes d'homes jugant al tauler de fitxes, l'oració de cara a la Meca a la mesquita Mevlana de Kreuzberg, on l'any passat van haver de posar diversos ventiladors a causa de l'afluència creixent de gent.

Però la imatge turca de la “petita Es-mirna”, que els berlinesos han arribat a estimar, sempre ha estat un quadre misteriós que, segons la perspectiva, no solament mostra folklore, sinó sobretot la misèria social d'un grup marginal.

El turc que té èxit suscita l'enveja dels xenòfobs alemanys, i el qui no en té, el menyspreu. Per això Filiz Karşligil, sociopedagoga turca de Solingen, promou un canvi radical d'idees en contra del terror. Ella no vol la compassió, quant a les morts de Solingen; tampoc no vol “ser estimada”. N'està “ben tipa, d'aquesta actitud amable i caritativa”, que només és “una forma característica del petit racisme”.

Després de trenta anys a Alemanya, Karşligil rondina: “Nosaltres ja no volem ser el problema. Fa temps que el problema són els alemanys”.

Els ciutadans normals que van aplaudir els joves que incendiaven els allotjaments per a estrangers a Hoyerswerda i Rostock han fet que el terror torni a ser presentable

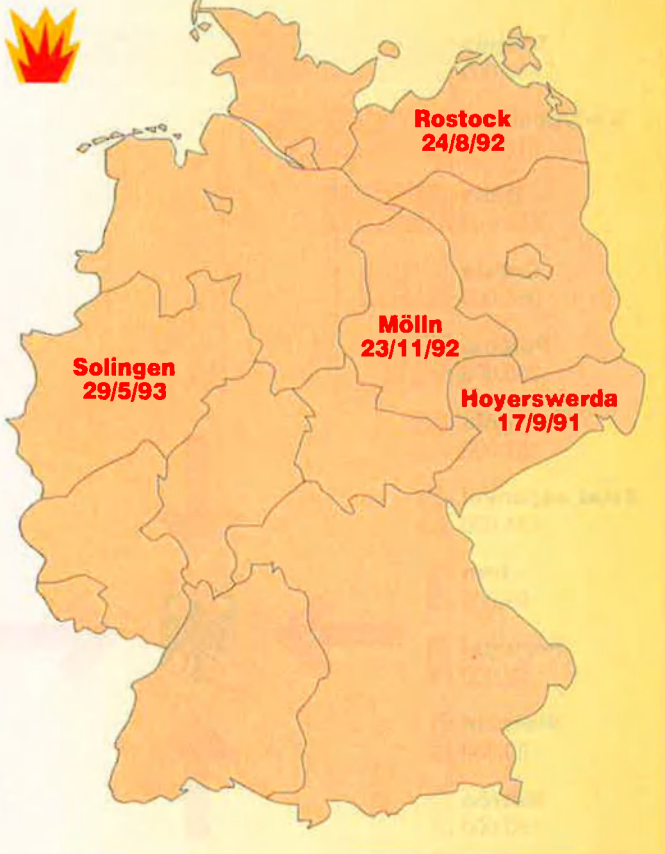
EXECUTORS DE LA TERTÚLIA

Normalment són joventíssims. El 70% de tots els sospitosos declarats no arriba als 21 anys, només una mínima part (2,5%) en supera els 30. I les seves escomeses sovintgen cada cop més: 2.518 només l'any passat.

La minoria d'aquests imberbes estan organitzats en partits o organitzacions d'extrema dreta. Segons Ernst Uhrlau, hi ha tres condicions típiques entre els que cauen en aquest ambient dels pelats al zero, com és el cas de Christian, el presumpte autor de l'atemptat de Solingen:

—Relacions domèstiques desfavora-

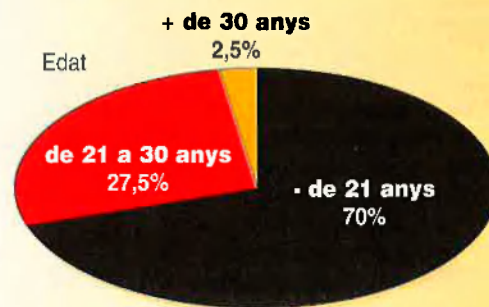
Incidents principals

Incidents violents

Militància d'extrema dreta

bles, alcoholisme o atur dels pares, matrimonis desballestats

—Formació insuficient amb notes baixes o dificultats d'aprenentatge

—Perspectives limitades en el món laboral; tot al més, possibilitats en professions artesanals.

Donat que els cap-rapats adopten les divises racistes dels partits d'extrema dreta però se n'exclouen de les organitzacions, són difícils de controlar.

Amb 6.500 malfactors potencials i uns 6,5 milions de possibles víctimes, és imprevisible quin serà el proper objectiu d'individus aïllats o grups locals de *skins*. L'estiu del 1993 pot cremar a tot arreu.

AUTODEFENSA

Molts turcs ja no volen esperar més el còctel Molotov nocturn com a víctimes desvalgudes. Ismail Hakki Kosan, portaveu dels estrangers del grup parlamentari berlinès d'Aliança 90/Verds, animava al contraatac: "El primer deure de cada persona és salvaguardar l'honor. Això també val per als estrangers."

"Hem de defensar-nos nosaltres mateixos i oferir resistència", deia la setmana

passada un manifest dels estudiants turcs d'Hamburg. "Defenseu-vos", ha reivindicat l'escriptor supervivent a l'holocaust Ralph Giordano, en el diari *Tageszeitung* berlinès, "no us deixeu socarrar per criminals alemanys". D'aquí podria venir fàcilment, com adverteix Hakki Keskin, president de l'Associació d'Immigrants Turcs, "una mena de guerra civil".

Els crits a la lluita han trobat bon ressò. A Solingen, uns esvalotats turcs van amenaçar uns atemorits ciutadans que els escalivarien. Un membre dels extremistes turcs de dreta Llops grisos, amb uniforme de combat, cridava a la violència davant la casa incendiada i va profetitzar que comandos vinguts de Turquia solucionaran a Solingen el que la policia alemanya és incapaç de fer.

A tot arreu, tant a Berlín com a la francònica Neuendettelsau, els joves turcs han sortit a la cacera de caps-rapats i de tot allò que s'hi assembla. Els fronts són durs, bons temps per a la violència i l'odi.

"Tenim greus preocupacions i por, no solament pels turcs", diu l'activista turca Gokhan Arman-Kalçek. "Tenim por per tota aquesta societat, la nostra societat." Ella creu que la discriminació i el

menyspreu quotidians són la causa de la violència: "No us heu acostumat mai a nosaltres, no ens heu acceptat mai."

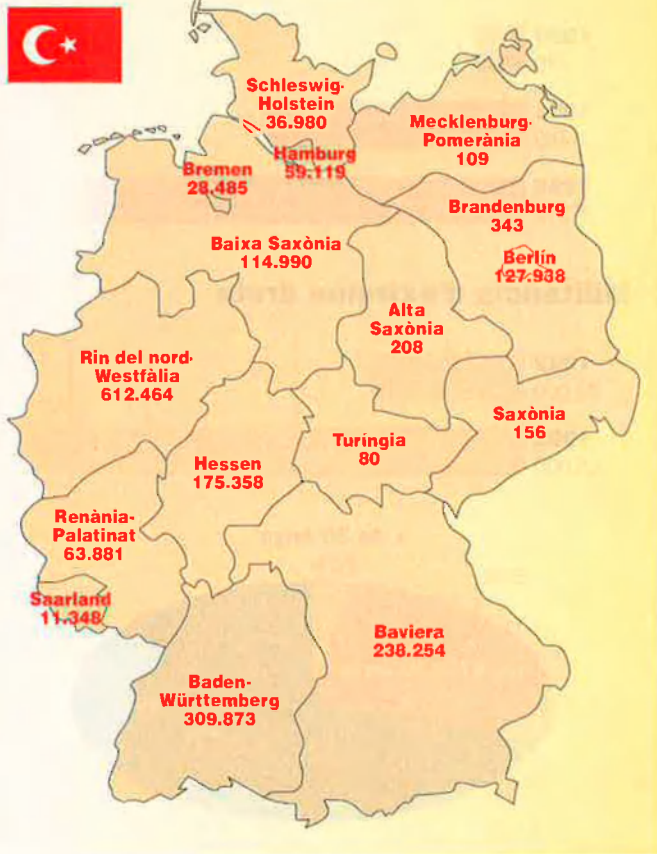
Com cap altre grup d'estrangers, els turcs experimenten el que els precursors verds Daniel Cohn-Bendit i Thomas Schmid van formular sobre la relació dels alemanys amb els estrangers: "No era i no és previst a Alemanya considerar els estrangers com a un nou grup de població bàsicament benvinguda, útil i avantatjosa".

El polític de Giessen Claus Leggewie retreu "negligències catastròfiques" als polítics que fa anys que donen voltes a l'estatus dels turcs en qüestió de drets. Tret d'una fase breu als anys seixanta, quan les empreses alemanyes necessitaven treballadors turcs, sempre han estat considerats un problema del qual la república s'havia de desfer. Encara s'han de conformar amb un dubtós estatus de treballador forà, desenvolupat per a la primera generació que va arribar en els anys seixanta. Les administracions i els tribunals els tracten com si els fessin el favor de permetre'ls que es quedin, mentre que uns dos terços ja fa més d'una dècada que viuen a Alemanya.

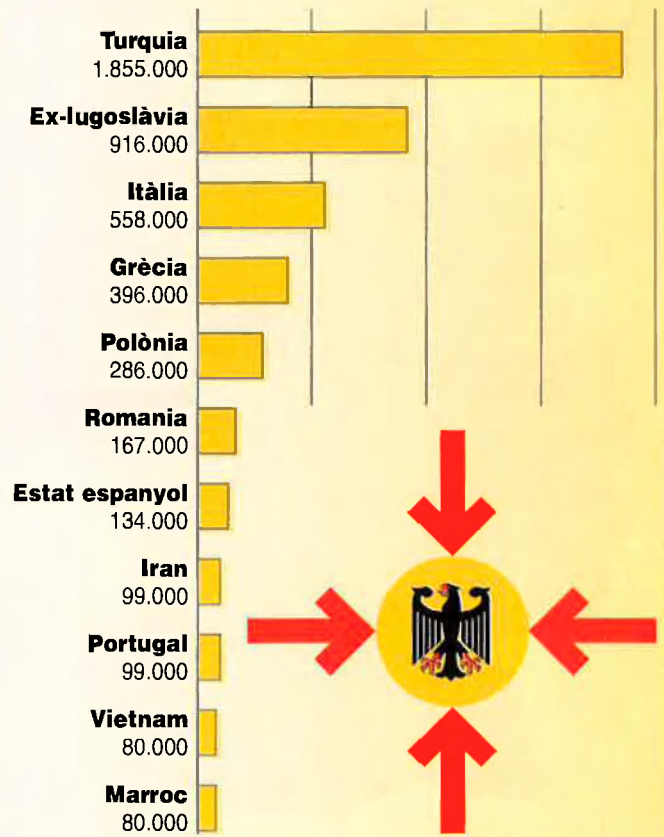
Ni el treball improbe en cadena o en

TEXT: VICENT PARTAL / GRÀFIC: VICTOR NAVARRO

Els turcs a Alemanya

Els estrangers a Alemanya

TEXT: VICENT PARTAL / GRÀFIC: VÍCTOR NAVARRO

les galeries de les minen al llarg d'anys no empara el turc del fet que, a la fi, les autoritats encara el puguin tornar al seu país originari.

Fins els joves nascuts a Alemanya reben sovint un permís de residència limitat si han estat amonestats per comportament il·legal, per a la qual cosa n'hi ha prou pujant al metro sense pagar, per exemple. Amb una tal inseguretat, ¿com ha de desenvolupar el jovent "una relació positiva amb la societat"?, es pregunta l'hamburguès Helmut Rittstieg, professor en dret d'estrangeria. "El gran mal de la política és que nega la immigració, mentre que Alemanya és un dels països amb més nombre d'immigrats." Els polítics només han parlat, sempre, de "treballadors forans", "aplec de família" o "trasllat de població", en lloc d'informar a temps els ciutadans que la immigració era necessària i que els vells alemanys simplement havien d'acostumar-se als nous alemanys.

DOBLE NACIONALITAT

Ara els polítics fan circular diligentment la idea de la doble nacionalitat. Per

exemple, això facilitaria als turcs la igualtat de drets com a ciutadans alemanys, sense haver de deixar de tenir el passaport turc, cosa que molts consideren una traïció a la pàtria, la pèrdua de la pròpia identitat.

Quan Helmut Kohl va visitar Ankara fa tres setmanes, va suggerir de permetre dobles nacionalitats fins a un termini de cinc anys. Després, calia decidir-se per una de les dues ciutadanes.

Les idees del canceller no han de ser pas gaire bones perquè tinguin efectes. Ignatz Bubis, president del Consell central dels jueus a Alemanya, va reconèixer que va fer "gairebé un salt d'alegria": ara els defensors de la doble nacionalitat ja tindrien "un peu a la porta".

Després dels assassinats a Solingen, Kohl difícilment pot fer-se enrere, ara ja ha autoritzat el seu partit perquè ho reflexioni, tot i que és probable que la seva pròpia idea sigui deixada de banda per problemes jurídics. ¿Que potser un alemany pot ser elegit per al Parlament o ser funcionari només temporalment? ¿I què passa si, després de cinc anys, vol continuar sent turc? ¿Se li pot o se li ha de retirar aleshores la protecció?

Uns altres diputats han ideat un model

especialment indicat per als turcs: molts no volen renunciar a l'antic passaport perquè, com a no turcs, poc que podrien heretar a Turquia, hi perdrien la casa i els terrenys pairals. Per tant, com apunta Horst Eylmann (CDU), president de la comissió jurídica del Bundestag, el següent pas en el dret d'estrangeria podria preveure que la doble nacionalitat sigui concedida excepcionalment a aquells qui "tinguin dificultats financeres a causa de la pèrdua de l'antiga ciutadania".

En tot cas, la igualtat de drets a través de la doble ciutadania minvaria les diferències entre els alemanys de pell més fosca i de més clara. L'odi tanmateix es nodreix de les diferències. No obstant això, l'activista turca Arman-Kalçek tem que "en realitat, ja és massa tard per evitar més assassinats com els de Mölln o Solingen".

Només a la llarga, amb temps i esforç, es pot superar l'odi. Abans, però, cal aclarir als alemanys que ja fa molt temps que viuen en una societat multicultural i que més val que s'avinguin al fet que: "Mai més no estareu tots sols entre vosaltres".

©Der Spiegel
Traducció de Jaume Gala